

Del sözüň delje oýny / hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy

написано kitapcy | 22 январа, 2025

Del sözüň delje oýny / hekaýa DEL SÖZÜŇ DELJE OÝNY

(Soňy gowulyk bilen gutaryan gussaly kyssa)

Saçy gara, gözi gara, gaşy gara, gerdenlek ýigit arakesmeden eglenibräk, barmaklaryny şyrkyldadybrak, iş ýerine geldi. Içeri giren badyna, onuň işleýän bölümindäkileriň iň ýaşulusy Han aga ýerinden zöwwe turdy-da, oňa tarap ugraberdi. Edil alkymyna gelibem, bir kürtdürüp durdy-da:

– Inim Jandurdy... mert bol! – diýdi.

Jandurdy:

– Mertdiris, Han aga, mertdiris. Ol merdiň ogludyr, mertdir pederi... – diýdi-de, hahahaýlap güldi. Bu gülkä goşulan adam bolmansoň, onuň hahahaýy juda ýakymsyz eşidildi.

Jandurdy birdenem sakga durdy-da:

– Ä-ä-ä? – diýip, gabat gelen oturgyja özünü goýberdi.

– Hawa... malyşyň-a gutarypdyr, inim! Ýaňyja jaň etdiler keselhanadan.

– Ühm, neme... – diýip, biri Jandurdynyň ýeňinden çekdi. Seretse, edaranyň arkalaşygy abanyp dur, elinde-de bir bukja.

– Ine, arkalaşygyň adyndan şujagazy al-da, bäräk goluňy çek!

Ýaňky gürlän birden gök parç otuň içinde ýylanyň guýrugyny gören ýaly «Hiýh!» edip, arkan serpildi-de, süýem barmagyny Jandurdynyň kellesine tarap uzatdy. Gara saçly, gara gözli ýigidiň saçlarynyň arasynda birtopar ak gyl ýylдыраşyp, gitdigiçe-de gürelip barýardy.

Jandurdy ent-ment bolup, ýerinden galdy, pully bukjany aldy-da, onam ýene stoluň üstünde galdyryp, gapa tarap ugrady.

– Goluň... – diýip, arkalaşyk pyşyrdady.

– Hany, azar berme şoňa şu wagt!

Jandurdy gapa ýetip, yzyna öwrüldi-de, ýaşdan püre-pür gözlerini ýaşula dikdi:

– Han aga?

– Hä, gidiber, inim, gidiber! Başlyga özümüz aýdarys. Işden soň özümüzem üýşüpjik bararys öýüňe... Entek başyňyz ýaşdyr, inim, ýene bolar.

Ýolda Jandurdy, kä pallap, kä hiňlenip barýan taksiçä ýüzlendi-de:

– Agam, meniň oglum ýogaldy şu gün – diýdi.

Taksiçi şo wagt pallajak bolup açan agzyny nädip ýumjagyny ýada gizlejegini bilmän, azara galdy. Şol barmaşa. «0-w-wah...» diýdi-de, çykalga tapaýdy. Soň ol çaga ölüminiň känligi hakynda Jandurdynyň öňräk gazete ýazan makalasyny onuň özüne gürrüň berdi. Yzyndan, özünüňem birtopar çür-çülpe çagajyklarynyň bardygyny ýañzytdy.

***

Deň-duşlarynyň arasynda Jandurdynyň «gyz zawut» ady bar. Başda yzly-yzyna iki gyzy boldy, soň bir oguljyk dünýä indi-de mährinden doýulmanka, ysyndan ganylmanka, urlup-sögülip, soňundan müň puşeymana goýmanka, gitdi. «Başyň ýaşdyr, ýene bolar» diýdiler. Boldy, ýöne gyz boldy. Özem ýene yzly-yzyny ikisi. Günlerde bir günem «Buşluk, ogluň boldy!» diýdiler. Anha, ol oğlam bu gün... Erkek diýeniň, älhopus, ejiz bor eken. Özüňde ýok zadyň gadyram başga.

Gyz gowudyr, jibir-jibir edip, daşynda perwanadyr. Oňa «göwün hoşy» diýerler. Dogrudyr. Ýöne... adama ogul gerek!

Gyzyň bolsa, öýüňde iş galmaz, zyňnam boş galmaz. Ýöne... ogul gerek-dä!

Öň-öňler ogly bolana suw, mellek berler eken. Indi gyzyň bolsa, bar zat berýärler. Emma... häzirem ogul gerek!

Ogul diýeniň başa musallatdyr. Bir gün urup geler, bir gün urlup. Ilki-ilkiler özi aglap geler, soň-soň seni agladyp gider. Mahlasy, oğla bil baglap, aglan kân-de, gülen az. Oňa ynam ýokdur. Wah... şonda-da ogul gerek!

Häk, neresse, neressejik... Bu ýarym pursatlyk ömründe ene süýdüdenem nesibesi ýok eken. Jandurdynyň beýleki çagalarynyň hersini iki ýyllap emdiren aýaly, şu oğla gezek gelende, kör çeşmä döndi duruberdi. Haý, şü magaziniň daşy gaty-gutuly,

emeli süýdi bilenjik gitmeli boldy-da neresse... Oňa «gury süýtdem» diýerdiler. «Gury süýtden palaw bolmaz» diýip, Jandurdy öň oguljygyna kän degerdi. Anha, degseň...

«Wah, şony oba getir!» diýip, gaýyn enesi görgüli zynharladamla. Heý, boldumy!

«Gyz, nähili?» diýip, garry gaýyn enesi iki günden oba çagajyklaryna hat ýazdyrardy.

«Giyew, nähili?» diýibem, her üç günden birini ýazdyrardy.

«Gyz, oba geliň, enem çökdi» diýdirerdi.

«Giyew, al-da gaýdyber, özüm em taparyn şo oglana!» diýdirerdi.

«Wah, özüm baráýyn diýsem, ýaramok, hiç ýarawym ýok şu ýyl» diýip, ikisiniem oda salardy.

***

– Bäşinji palatadan Berdiýewany çagyryň!

Çagyrdylar.

Jandurdy aýalynyň saçlaryny ýaýyp, ýakasyny çäkläp, ahy-efgan bilen çykaryna garaşypdy. Ýok, anha, saçam ýerinde, ýaka-da, ýere seredip, sarsman gelyär. «Wah, görgüli... doňupdyr-ow, aglabam bilenok».

Jandurdynyň ýuwusgadan gorkan ýaly ak-tam, eňşäp duran ýüzüni göreňde, gelin şeýle bir gorkdy: «Anha, indi ýetdi, indi ejizläp ugrady» diýip, Jandurdy oýlandy. Soň başyny atdy-da:

– Gutard-ow... – diýip, manysyzja mydyrdady.

– Waý, garamañlaýym! Habar etdilermi?

– Howwa, ýaňyja habar bardy.

– Waý, indi men nädeýin-eý... Waý, ejem jan-eý... – Haly perişan gelin ýüzüni tutup, aşak çekdi.

– Mert bol, Gülla! Başymyz ýaşdyr...

– Waý, biziň başymyzyň ýaşlygyndan ne peýda... Waý, ejem görgüli şunça özelendem, şunça çagyrdam-da, gitmedim, gitmedim, gitmedim...

– Goý, Gülla, goý!

– Bilet aldyňmy?

– O nähili bilet?

– Oba diýýän, bilet aldyňmy diýýän!

– Weý, indi şundan-şoňa, oba äkitjekmi bu çagany? Bäri-bärräkde...

– Näme, indem gitmäýinmi? Şu günem gitmäýinmi, ä? Ýene iberjek dälmidiň, ä?

«Wah, janagyrysyna diýýä-dä şu wagt... Şu wagt ýok diýmäýin!».

– Bor, Gülla, bor! Bilet gerek bolsa, häzir taparys ony. Sen ýöne, nemet, köşeş birazajyk! Ilki öýe bir elтели o neressäni...

– Ýok, öýüňem bilmen, beýlekiňem, men gitjek, häzir gitjek!

Gelin birden tarsa turdy-da, palatasyna tarap okduryldy. Birsalymdan, daşy gundagly çagany getirip, Jandurdynyň gujagyna oklady: – Me, äkitmeseň... Özüň giräý şu gabrystana-da, serediber.

Jandurdy müň-de bir hasrat bilen oguljygynyň üstüne eglende, ogly birden dodajyklaryny tamşandyrdy-da, gözünü açady. Gowulykdan gorkulýan halatam bor eken. Jandurdynyň demi tutuldy:

– A-how, Gülla, Gülla jan, diri ýaly-la haw bi? Ä?! Dir-ä bi!

– diýip, ol birsalymdan hopugyp gygyrdy.

– Näme, onam öldürjekmidiň eýsem?

– Sen-how, häýt, diliňe bir... Onda näme jaň edýäň?

– Men edemok, medsestra edendir... Hany, «Malýş?».

– Nähili malýş?

– Süýt «Malýş!» Ä... Waý... Ejem...

– Dur, indi nirä barýaň?

– Oba barýan.

– Näme üçin?

– Ejem üçin... Ejeň gutardy diýmediňmi ýaňy?

– Men aýtdymmy?

– Sen aýtdyň, başga kim aýtsyn!

– A-haw, kerrew, «Malýşymyz gutardy, tiz gelsin» diýen sen ahyryn. Aý, oglum, bi ejeň nädýär-äý? Nädýär-eý bi ejeň?

– Waý, garamaňlaýym... Men... Hany, şol dile düşmez haram tulany bir tapaýyn, kimiň nämesiniň gutaranyny bir görkezeyin şoňa, dillerine bismil çykmyş... Düşündiripjekler aýtdym-a men ol darsdabana «Adamyma jaň edip ber, «Malýşym gutardy, getirsin» diýdim... Waý, ejem jan-eý...

– Ejem diýme-how! Diri şol ejeň, senden-menden daýaw...
...Köp sözüň azy ýagşy. Şol «gutardy» diýilýän oglan häzirem
ýaşap ýör, tüweleme! Ýapy ýaly ýigit bolupdyr. Boýuna görä
boýlusynam tapyp, öýlenipdir. Ynha, görseň, bir pil ýaly
gelin, bir-ä däl, birbada on çagasy bolsa-da, eklejek. Özem
diňe ogul dogurýar.

Kömek Kulyýew. Hekaýalar